

The Mysterious Aliyah of the Ohr Hachaim Hakadosh

The Kabbalist: Ohr Hachaim Hakadosh

Background Chaim ibn Attar (1696 - 1743 CE)

Chayyim Ibn Atar, better known as the Or Hachayyim after his most famous work, was a North African rabbi, Torah commentator, posek, and kabbalist. In 1733, he left his native Morocco for the Land of Israel. On the way, he passed through Italy, where the community of Livorno pressed him to stay. He founded a yeshiva and had a number of his works printed, which gained him renown in Europe as well as his native Morocco. He eventually moved on to the Land of Israel, where he made a great impression on his student, Chida. His eponymous Torah commentary, Or HaChayyim, is most original, blending Kabbalistic teachings with deeply insightful and original readings. He was held in especially high esteem by the early Chassidim.

Visting Tzfat

1. Devarim 26:1

When you enter the land that the LORD your God is giving you as a heritage, and you possess it and settle in it

וְהָיָה כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם נַחֲלָה וְיִרְשַׁתָּהּ וַיִּשְׁבַּתְּ בָּהּ:

2. Ohr Hachaim, ad loc.

והיה כי תבא אל הארץ. אמר והיה לשון שמחה, להעיר שאין לשמוח אלא בישיבת הארץ על דרך אומר (תהלים קכ"ו) אז ימלא שחוק פינו וגו':

3. Diary of Student, starting Adar II, 5502 (1742)

מורינו הרב ונכנסנו לצפת ונתנו לנו בית אחד לדירה שיש בו מדרש למעלה של הרב יוסף קארו והיה יושב בו גם הרב האר"י זלתיא ובליה הרא" באו הפקידים והתלמידי חכמים שהיו שם לאכול עמנו בחבורת הקדש ושמחנו ונהנינו מזיו השכינה. ולמחרת יום רביעי ישבנו ללמוד איש איש על עבודתו וביום המשי בכוקר בא זקן אחד שהוא מכיר כל מערות הצדיקים הניכרים והלכנו עמו וקודם שנלך הלכנו לטבילה כדי להקביל פני צדיקי עולם. הלכנו עמו לראשון ראשון הקבור בתוך העיר בין ההצירים רבי יוסי הבנאי זלתיא הוא חצר אחת גדולה ובתוך החצר בית ובתוך הבית מצד ימין מצבת קבורת אדונינו רבי יוסי הבנאי ע"ה וישבנו שם ולמדנו פרק אחד של גמרא ודלקנו נרות ועשינו סליחות ותחנונים על שכינת רם ונישא ועל החברים כלם ה"י. והלכנו משם לטבילת האר"י זלתיא היא בית בנויה ויש בה ד' מעיינות מים חיים והיא קרה ביותר ועשינו שם טבילה. אמרו הרב זלתיא טבל בה אחר מיתה.

היום יום בשורה יום ב ה לאדר ב שנת וית"ן ל"ו נסענו מעכו יע"א לצפת תובב"א לראות את פני האדון ה' צבאות בארץ הגליל. יצאנו יום ב' בצהרים והגענו למלון כפר אחד חרב ושמש בעונותינו וישננו לשלום. ובבוקר לאור היום נסענו ובלכתינו כמו ג' פרסאות הגענו לכפר גדול נקרא כפר ענן והכפר בראש ההר ובשיפולי ההר מערה גדולה ויש לה פתח של אבן ופתחנו ונכנסנו למערה יש בה הארה גדולה ויש בה כמה קדושה ויש בה חמשה כוכיין ובכל כו"ך ה קברות. אמרו שזאת מערת רבי חנניא בן עקשיא. ובתוך הכוכין אבן גדולה אמרו שלרבנו חנניא והשאר תלמידיו ואשתו קבורה עמו ועשינו שם סליחות ותחנונים ובקשנו רחמים על כל החברים והמחזיקים ועל כל בני הבית כלל ופרט.

Arriving in Yerushalayim

4. Vayikra 6:2

צו אֶת-אֱהֲרֹן וְאֶת-בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תִּזְרֹת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל-הַמִּזְבֵּחַ
כָּל-הַלַּיְלָה עַד-הַבֶּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תִּוְקַד בּוֹ:

Command Aaron and his sons thus: This is the ritual of the burnt offering: The burnt offering itself shall remain where it is burned upon the altar all night until morning, while the fire on the altar is kept going on it.

5. Ohr Hachaim Hakadosh, ad loc.

ובדרך רמז תרמוז כל הפרשה על גלות האחרון שאנו בו לנחמנו מעצבון נפשנו, כי כל איש ישראל מאנה הנחם נפשו בראות אורך הגלות, נראה למי דומה, למצרים ת', לבבל ע', לשניהם יחד ת"ע, והן היום אלף ותרע"ב מה אייחל עוד, ולא גלות לבד אלא ענוי מהאומות כי כל גוי וממלכה בבני ישראל יעבודו, ואשר זה יסובב חשוב לא טוב, כי שפת אמת לא הוכרעה בכוננת והאריכה לשון שקר. ובא הצופה ומביט עד סוף כל הדורות קורא הדורות מראש והודיע למשה לזרז לישראל ובראשם בני תורה שפתי כהן אשר תורה יבקשו מפיהו אהרן ובניו להודיע לדורות את הדבר הזה

On a moral-ethical plane we may consider this whole paragraph as an allusion to our present and final exile. The paragraph is designed to console us about the depressing conditions we find ourselves in. Inasmuch as the soul of every Israelite refuses to be comforted seeing our exile appears to be interminable, we are certainly in need of some comfort. At the time of this writing the exile has already lasted far longer than our previous exiles combined, (Egypt=400 years, Babylonia=70 years, whereas already 1672 years have passed since the destruction of the Temple). How much longer do we have to wait for redemption?! Besides, we do not only suffer from mere exile but from persecution, seeing that every country which hosts Jews discriminates against them and treats them as inferior. Whenever revolutions do occur amongst the Gentile Kingdoms this does not bode the Jews any good as the gentile politicians never speak to us with sincerity and their promises are only lies. The Torah, i.e. G'd, who has foreseen all things used this paragraph to inform Moses to urge the Israelites, and foremost amongst them the Torah scholars, notably the priests whose task it is to instruct the people in morality and ethics, to inform the people for all future times of the message contained here.

וביאר עד מתי יהיו ישראל בגדר ב' דברים אלו, כל הלילה שהוא זמן הגלות הנמשל ללילה שומר מה מלילה (ישעי' כא) וכן בפסוק ליני הלילה דרשו ז"ל על הגלות עד הבוקר שהוא זמן שיריק עלינו כבודו ואתא בוקר, והזמן הוא אחר עבור ת"ק לאלף הששי, לפי מה שקדם לנו מדבריהם ז"ל (ב"ר יט) כי יומו של הקב"ה אלף שנה, ומהשכל יהיו ת"ק ראשונה מדת לילה ות"ק שניה מדת יום, והודיע ה' כי עד הבוקר שכשיגמר ת"ק שנה בגלות עד הבוקר שיהיה העליה, ובוקר זה אין אני יודע אם בוקר של אלף הה' או בוקרו של אלף הו' כי באלף הד' גלה כבוד ישראל בעקב"ו, לזה גילה ה' סודו ביד עבדיו הנביאים כי הוא לבוקר ב', והוא אומרו (ישעיהו ל"ג:ב') ה' זרועם לבקרים לב' בקרים לבוקר ב' אם לא לבוקר א'. ולזה אמר עד הבוקר הידוע שהוא ב' ולא בוקר הבא ראשון בגלות. ואולי כי לזה רמז הנביא באומרו (ישעי' כא) אמר שומר אתא בוקר וגם לילה פ' הגם שאתא בוקר ראשון לא הועיל ובא גם כן הלילה אחריו כי לא נושענו בו. ואולי כי אלו ישראל היו שלמים היו נגאלים בבוקר ראשון:

The Torah also explains how long it will be until we will achieve this goal. We will achieve our goal in two stages, 1) כל הלילה, by means of enduring the whole night of exile; in Isaiah 21,11 the prophet already compared exile to night when he said: שומר מה מלילה שומר מה מליל.

"Watchman what of the night, watchman what of the night?" as a reference to the duration of the exile. They also interpret Ruth 3,13: "stay the night until morning" in a similar vein. When "morning" arrives, G'd will pour over us His glory, etc. This time will arrive after the middle of the sixth millenium as we know from G'd's own words that 1000 years are equivalent to a "day" in His calendar (compare Bereshit Rabbah 8,2). Reason tells us that the first 500 years of that "day" are part of the "night" so that the time of the redemption will occur during the second five hundred years of that millenium. The words עַד הַבּוֹקֵר in our verse make it plain that we cannot expect the ascent until some time during the latter 500 years of the present millenium. It was unclear from the time of the destruction of the Temple whether the "morning" referred to was the second half of the fifth millenium or the second half of the sixth millenium seeing that the Temple was destroyed in the latter half of the fourth millenium. G'd therefore revealed His secret by means of His prophets when Isaiah in chapter 33,3 spoke of "mornings." The verse reads: "Be their arm לְבַקְרִים, on mornings, also our deliverance in times of stress." Isaiah meant that if the deliverance does not occur on the first "morning," (i.e. the second half of the fifth millenium) it will surely occur during the second half of the sixth millenium. The word עַד הַבּוֹקֵר is a reference to a "well known morning," i.e. the second one of these possible "mornings." Perhaps Isaiah even hinted in chapter 21,12 when he spoke about the morning having arrived and having been followed by another night, (without the redemption) that if Israel had been worthy it would have been redeemed already on the first of these two "mornings."

והוא מה שרמוז בדבריהם שלא נגזר על ישראל גלות אלא יום אחד דכתיב (תהלים כ) יענך ה' ביום צרה פירוש יומו של הקב"ה, ולא נשארים אלא תרע"ב שהם עק"ב שנשארו מאלף הד' ות"ק של אלף הה' הרי תרע"ב ובבוקרו היו נגאלים, ולצד מעשיהם הרעים עכב ויעד בוקר ב', ולזה נתכוון באומרו (ישעי' לג) ה' חננו לך קוינו וגו' פירוש קוינו להיות הגאולה בבוקר א' שלא לעכב עד בוקר ב', אבל על כל פנים היה זרועם לבקרים כשיעברו שנים.

When our sages claimed that no more than one day of exile had been decreed on the Jewish people, we may have to understand this in terms of **Psalms 20,2**: "The Lord will answer you on **the day** of trouble;" the "day" the Psalmist refers to being the "day" In G'd's calendar, i.e. 1.000 years in our calendar. According to this calculation the most that we would have had to wait since the destruction of the Temple until redemption should have been 672 years, i.e. 172 years which were left in the fourth millenium when the Temple was destroyed plus the 500 years which represent the "night" of the fifth millenium. Upon the arrival of the "morning" of that half of the millenium the ultimate redemption should have materialised. Alas, due to the fact that our people have not rehabilitated themselves that "day" passed without our being redeemed. This was Isaiah's lament when he said in **Isaiah 33,2**: "O Lord, be gracious to us! It is to You we have looked." The word קוינו, "we have looked," refers to our hope to experience redemption on the first "morning" which has been disappointed. At any rate, the prophet continues, היה זרועם לבקרים, "be their arm on mornings," i.e. on the second mo

6. Letter from Ohr Hachaim Hakadosh to Vaad 'Knesses Yisrael' of Levorno, 15 Marcheshvan, 5503 (1742)

ומודענא להו לאחי ורעי, דשליחותא דידהו עבידנא, אנן דמאן ותורתך
דמאן, הלא למחזיקים בה, אשריהם ואשרי חלקם. ומן המודעות שמעוני
אחי, כי זה לי שלושים¹⁸⁴ יום בעיר הקודש הלזו, ואראה ואקוד
ואשתחוה לה, אשר נטע באהלו כמה אנשים צדיקים חסידים

גדולי מעשה. ומה אקדם להם על כמה חיבה יתירה וכבוד
גדול שעשו לי, וכל יום דנים מדת כפל בחיבה והכבוד, אין אני
יכול לספר; שאומרים שלא חשבו שיבוא מהמערב¹⁸⁵ אדם וכו' כמוני.
אין חקר ואין בזה ספק. בשומעם שאין ישיבתינו ה"י דוחקתם
בשום דבר בחלוקים¹⁸⁶ שבאים מכל העולם ובנדבות ששולחים
הגבירים בכל שנה ושנה ושאר ההנאות, ובזה הוסיפו הפלאת
אהבתינו. והאמת לפי מה שהיא העיר בהוצאות אין להם די סיפוקם
בכל המובא; שהוצאות העיר מרובות, מה שלא חשבתי ולא עלה
על לבי, גם המזונות ביוקר¹⁸⁷. והאמת אתם שאינם דוצים שידחיקו
אותם תלמידי החכמים הבאים¹⁸⁸. לזה גמרתי בדעתי לשפות להם
שלום ואהבה עמכם, כי יהיה להם לבדם.

Setting Up the Yeshiva

7. Letter from Ohr Hachaim Hakadosh to Vaad 'Knesses Yisrael' of Levorno, 15 Marcheshvan, 5503 (1742)

חוא למדרש. והגם שהיא קטנה מהכיל רבים אשר עמדי, עם כל זה על ידי צמצום ולפי שעה ישבנו בה, כי היא נעלמת מן העין ואין שטן ואין פגע רע. עד אמצא מקום לה' בריוח לחכמים גם לתלמידים, אשר הכינותי מלמד חכם ובקי ללמד לתלמידים שהתחילו לעיין¹⁹⁰. כדי שבע"ה יגדיל תורה ויאדיר. ופרטי העניינים, שתיקנתי במדרש.

לפי שלא מצאתי מקום ראוי למדרשינו, שיהיה מקום שאין הגויים עוברים ושבים עליו, גם שיהיה גוי בעל החצר גוי שאינו מעליל עלילות, לזה נתחכמתי בהסכמת הפקידים לקבוע המדרש פה בחצר החכם השלם הכולל כמוהר"ר עמנואל ריקי¹⁸⁹ נר"ו, שהכין גם כן

